

Wetenschappelijk onderzoek aan de basis van AIM en AIMe

Audrey Rousse-Malpat

AIM in de onderbouw: effecten op de spreek en schrijfvaardigheid

Wim Gombert

AIM en AIMe in de bovenbouw: effecten op alle vaardigheden

Wim Gombert

- › NLO 2e graads Engels en Frans, Nijmegen (1983)
- › MO-B Frans (1989)
- › WO Onderwijskunde (2001)
- › Ex-beheerder Fronter ELO
- › Docent Engels/Frans (1983-heden)
- › PhD (Testing effectiveness of AIM in VWO 4,5 and 6)
- › Coordinator Project Frans

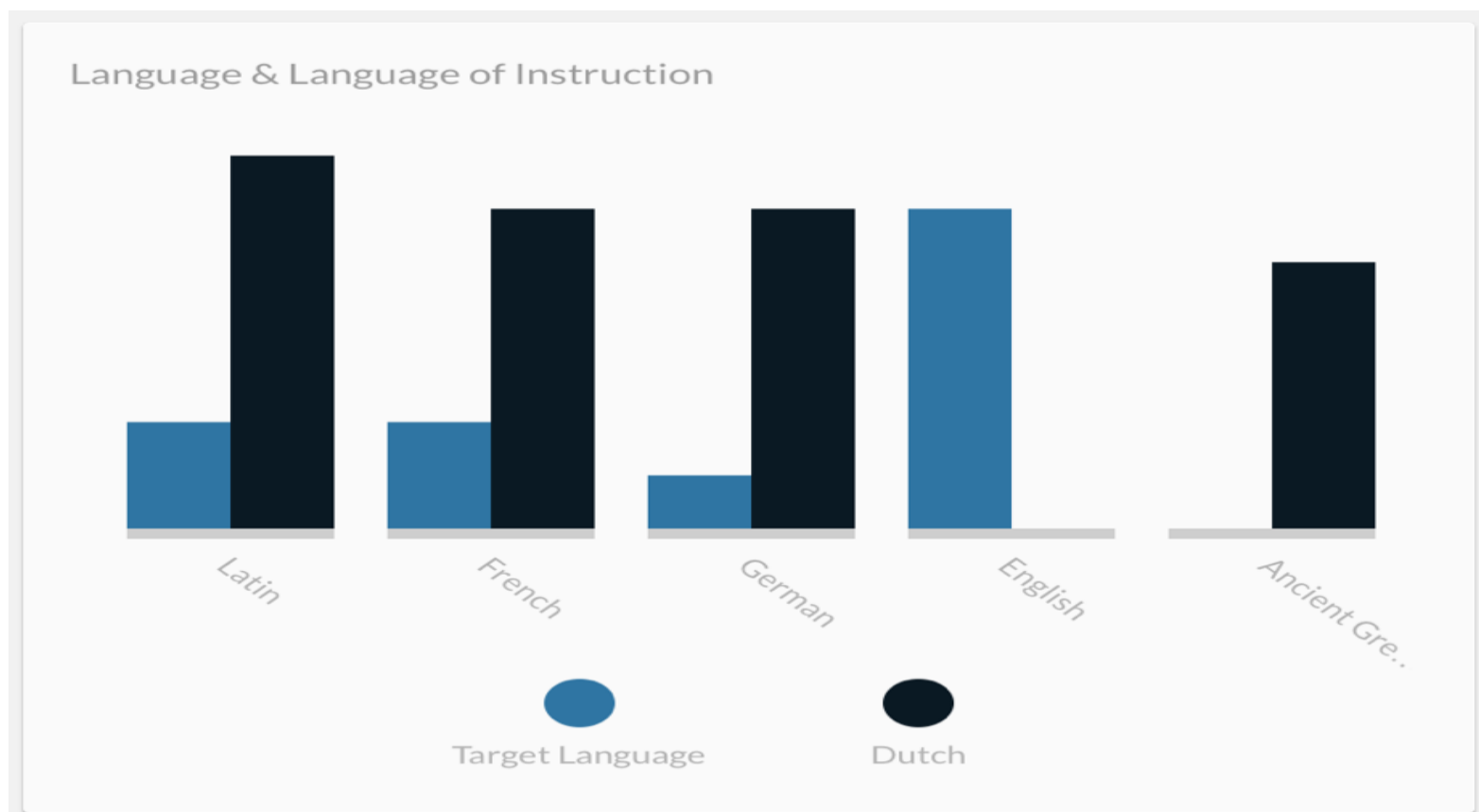
Audrey Rousse-Malpat

- › Research Master Toegepaste Taalwetenschap
- › 3 jaar docent Frans onderbouw Atheneum+
- › PhD candidate sinds 2013: Frans leren in de onderbouw (AIM onderbouw)
- › Universitair docent Language Learning Universiteit Groningen
- › Vakdidactica Lerarenopleiding Educatieve Master
- › Coordinator Project Frans
- › Podcastmaker Je suis #profdeFLE

Situatie in Nederland

West & Verspoor, 2016

Kenmerken

AIM

Doeltaal gebruik

Aandacht op spreken en luisteren

Pared-down language

Gebaren

Impliciet/ Inductieve grammatica

Intensiviteit van de drie eerste maanden

Art-based approach

Total physical response (TPR)

Herhaling (van niet creatief naar creatief)

Andere leergangen

Taak gericht ([Task-based](#))

Aandacht op grammatica en woordenschat

Weinig doeltaal als voertaal

Geforceerde spreekbehoefte (op vakantie, bij de bakker)

Reproductief naar productief

Alle 4 vaardigheden geoefend sinds dag 1

Klassikale setting

Waarom zoveel grammatica in de les?

- › Lange traditie
- › Direct effect
- › Onderzoek
- › Toetsbaarheid (RTTI)

AIM in de onderbouw

Effecten op de spreek en schrijfvaardigheid

Onderzoeksvragen

- › Is er een verschil in de effectiviteit van AIM vs. Communicatieve methodes op:
 - Spreekvaardigheid
 - Schrijfvaardigheid
 - Motivatie
- › Leidt AIM tot meer keuze voor Frans na 3 jaar?

Scholen en deelnemers

School	Aantal uren Frans	% Frans tijdens de les	Methode	Niveau	Aantal deelnemers
Werkman College Groningen			AIM/ GL	Mixed	38
Gomarus College Groningen	205	95	AIM	Bilingual school (high aptitude)	49
Zernike College	205	20	D'accord	Atheneum +	34
Esdal College Emmen	307	90	AIM	HAVO/ VWO (intermediate and high aptitude)	46
Esdal College	307	30	Grandes Lignes	HAVO/ VWO	53
Cygnus Gymnasium	222	90	AIM	Gymnasium	53
Marne college	246	70	Grandes Lignes	Bilingual school	24
Totaal					252

Scholen en deelnemers

School	Aantal uren Frans	% Frans tijdens de les	Methode	Niveau	Aantal deelnemers
Werkman College Groningen			AIM/ GL	Mixed	38
Gomarus College Groningen	205	95	AIM	Bilingual school (high aptitude)	49
Zernike College	205	20	D'accord	Atheneum +	34
Esdal College Emmen	307	90	AIM	HAVO/ VWO (intermediate and high aptitude)	46
Esdal College	307	30	Grandes Lignes	HAVO/ VWO	53
Cygnus Gymnasium	222	90	AIM	Gymnasium	53
Marne college	246	70	Grandes Lignes	Bilingual school	24
Totaal					252

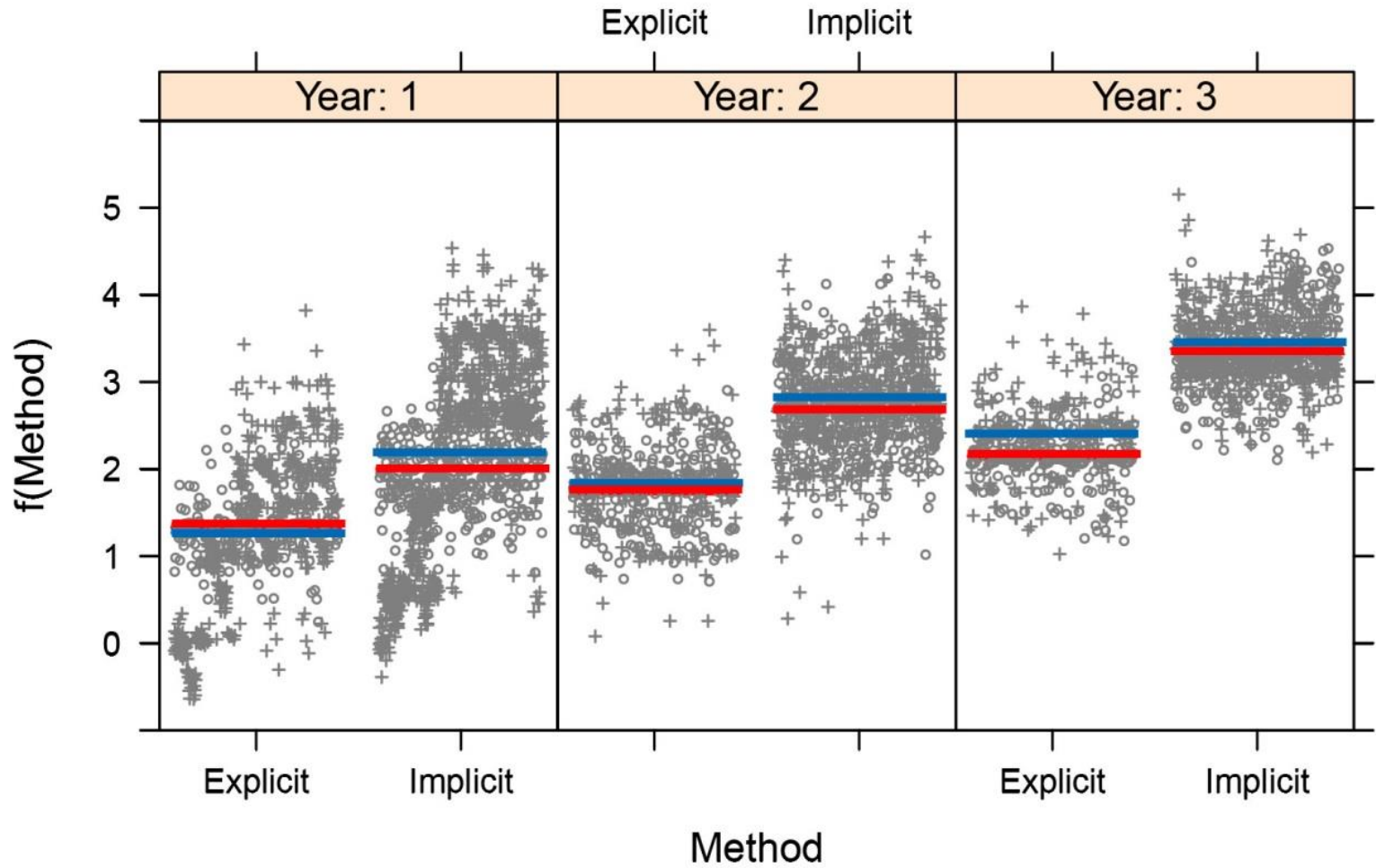

Scholen en deelnemers

School	Aantal uren Frans	% Frans tijdens de les	Methode	Niveau	Aantal deelnemers
Werkman College Groningen			AIM/ GL	Mixed	38
Gomarus College Groningen	205	95	AIM	Bilingual school (high aptitude)	49
Zernike College	205	20	D'accord	Atheneum +	34
Esdal College Emmen	307	90	AIM	HAVO/ VWO (intermediate and high aptitude)	46
Esdal College	307	30	Grandes Lignes	HAVO/ VWO	53
Cygnus Gymnasium	222	90	AIM	Gymnasium	53
Marne college	246	70	Grandes Lignes	Bilingual school	24
Totaal					252

Extra informatie

- › Achtergrond informatie docenten (opleiding/
motivatie)
- › Gesprekken met de docenten (CEFR)
- › Achtergrond informatie deelnemers (CITO, dyslexie)
- › Motivatie enquête studenten/ docenten
- › Les observaties: tenminste twee keer per klas

university of
 groningen

Spreekvaardigheid

De Student Oral Proficiency Assessment ([SOPA](#))

- › Ontworpen voor jonge beginners
- › Twee leerlingen, twee ondervragers
- › Angst verminderen
- › Rubric voor score op Vloeiendheid, Woordenschat, Luistervaardigheid

Rubric

Cijfer	Spreekvaardigheid (OF)	Woordenschat (Voc)	Luistervaardigheid (LC)
1	Productie van enkele woorden	Gebruikt enkele woorden in erg specifieke context. Gebruikt zinnen om te begroeten.	Kent enkele woorden, uitdrukkingen, sleutelzinnen herkennen.
2	Enkele woorden + zinnen van 2 of meer woorden + sleutelzinnen. Er is een poging tot het maken van nieuwe zinnen maar het lukt nog niet. Lange pauzes zijn normaal.	Gebruikt enkele woorden maar ook combinaties van woorden of uitdrukkingen over een gelimiteerd aantal onderwerpen. Zoekt vaak naar woorden. Gebruikt moedertaal.	Begrijpt gemakkelijke vragen, opdrachten met betrekking tot bekende onderwerpen (met sterk gebruik van de context). Begrijpt als er wordt langzamer dan normaal gepraat.
3	Gebruikt zinnen die uit zijn hoofd zijn geleerd met gemak. Wil nieuwe zinnen maken om zich te uiten (creativiteit) maar de leerling kan niet op zins-niveau blijven.	Gebruikt woordenschat rondom dingen, locaties en geleerde onderwerpen. Gebruikt nog moedertaal met betrekking tot onbekende onderwerpen.	Begrijpt simpele vragen, opdrachten over nieuwe onderwerpen (met gebruik van context). Herhaling is vaak nodig.
4	Gebruikt meer dan uit zijn hoofd geleerde zinnen. Kan simpel conversatie maken op zinsniveau. Is gelimiteerd in zijn creativiteit maar kan zich redden in het taalgebruik van alledag.	Basis woordenschat wordt gebruikt ook om vragen te stellen. Gebruikt moedertaal alleen maar als woorden niet bekend zijn.	Begrijpt vragen over bekende en onbekende onderwerpen. Heeft context nodig bij onbekende onderwerpen. Kan een conversatie volgen op een normale snelheid.

Spreekvaardigheid

university of
 groningen

Schrijfvaardigheid

Verhalen van 150 woorden

- › Volgens de thema's behandeld in de les
- › Geschreven in de les
- › “Becijferd” door de docent
- › Beoordeld door twee onderzoekers
- › Rubric voor beginners

Rubric

Cijfer	Beschrijving
0	Er staat niets of de instructie is overgeschreven. Voorbeeld:
1	Alles is in het Nederlands of niet te begrijpen in het Frans. Voorbeeld: Je suis le foot et le tennis et le dans et le tir à l'arr.
2	Er is nog een klein beetje Nederlands aanwezig maar simpele zinnen ontstaan met veel fouten. Voorbeeld: Je suis fan de Hef. Il est à rapper. Je suis aussi fan de Joey Diamond. J'écoute souvent Hef avec me mobiel & ipod.
3	Zinnen zijn in het Frans. Ze zijn langer en begrijpelijk. Woordenschat is wat gevarieerder en er wordt gebruik gemaakt van voegwoorden zoals "maar" en "en". Er zijn nog veel fouten. Voorbeeld : Bonjour. Je m'appelle Paul. Je veux va à ma mère. Elle habite à Tokyo au Japan. Et je habite à Toronto au Canada. Alors, je veux va a un avion ou une bateau.
4	De zinnen zijn met elkaar verbonden en vertellen een gemakkelijk te volgen verhaal, ook al kent de leerling niet alle woorden. Bijzinnen worden gebruikt en de woordenschat is nog gevarieerder. Desalniettemin is de woordenschat van de leerling nog niet erg groot. Voorbeeld: Le extraterrestre promené sur le planet. Il va voir la porte noir. Il est sur la porte et il tomb dans un autre planet. Planet Aarde. Il voit il est fantastique maintenant. Il cherche un maison. Mais tout le monde qui voire le extraterrestre crié ou se court. Le extraterrestre est triste. Il ne va bien. Le prochain jour il parte avec un avion de Samabava. Au revoir extraterrestre.
5	Er is een duidelijke poging tot communicatie tussen de schrijver en de lezer. Er zijn nog fouten maar de ideeën zijn duidelijk. De leerling kan zich goed uiten. Voorbeeld: Un jour il est poursuivi par un cochon Volant. Padma va vite a la maison et va dans son soucoupe volant, parce que il pense que le cochon volant ne peut pas le trouvé. Alors le cochon volant trouve Padma. Padma decide de partir vers la terre, comme il est peureux à emmener vers la maison du loup. Il part et tombe dans leau sur la terre. La fin.

Schrijfvaardigheid

Traditioneel

Quand le collège est fini je vais travailler dans une boulangerie. J'aurai deux enfants et nous serons en vacances. On habitera dans un appartement avec trois chambres simple et une grande cuisine. Mon emploi est grand payé parce que je serai la directrice. On va acheter un animal domestique et elle s'appellera Balou! Elle sera un lapin!

AIM

Dans 20 ans je ferai travailler. Maintenant je ne sais pas vraiment ce que je veux faire. Mais je sais que j'aime faire des choses ensemble avec d'autres personnes. Et j'aime aussi les petits enfants alors je pense que j'aimerai ça aussi dans 20 ans. Je pense que je aurai aussi des enfants moi-même. Alors je serai une mère et je travaillerai beaucoup pour ça. J'espère que je trouverai un beau garçon qui sera gentil et drôle. Dans le futur je traverserai le monde et je rencontrerai beaucoup de personnes que je ne connais pas maintenant.

Schrijfvaardigheid

Traditioneel

Quand le collège est fini je vais travailler dans une boulangerie. J'aurai deux enfants et nous serons en vacances. On habitera dans un appartement avec trois chambres simple et une grande cuisine. Mon emploi est grand payé parce que je serai la directrice. On va acheter un animal domestique et elle s'appellera Balou! Elle sera un lapin!

= 57 woorden

AIM

Dans 20 ans je ferai travailler. Maintenant je ne sais pas vraiment ce que je veux faire. Mais je sais que j'aime faire des choses ensemble avec d'autres personnes. Et j'aime aussi les petits enfants alors je pense que j'aimerai ça aussi dans 20 ans. Je pense que je aurai aussi des enfants moi-même. Alors je serai une mère et je travaillerai beaucoup pour ça. J'espère que je trouverai un beau garçon qui sera gentil et drôle. Dans le futur je traverserai le monde et je rencontrerai beaucoup de personnes que je ne connais pas maintenant.

= 93 woorden

Schrijfvaardigheid

Traditioneel

Quand le collège est fini je vais travailler dans une boulangerie. J'aurai deux enfants et nous serons en vacances. On habitera dans un appartement avec trois chambres simple et une grande cuisine. Mon emploi est grand payé parce que je serai la directrice. On va acheter un animal domestique et elle s'appellera Balou! Elle sera un lapin!

AIM

Dans 20 ans je ferai travailler. Maintenant je ne sais pas vraiment ce que je veux faire. Mais je sais que j'aime faire des choses ensemble avec d'autres personnes. Et j'aime aussi les petits enfants alors je pense que j'aimerai ça aussi dans 20 ans. Je pense que je aurai aussi des enfants moi-même. Alors je serai une mère et je travaillerai beaucoup pour ça. J'espère que je trouverai un beau garçon qui sera gentil et drôle. Dans le futur je traverserai le monde et je rencontrerai beaucoup de personnes que je ne connais pas maintenant.

Schrijfvaardigheid

Traditioneel

Quand le collège est fini je vais travailler dans une croissanterie. J'aurai deux enfants et nous serions au vacances. On habiterons dans un appartement avec trois chambres simple et une grande cuisine. Mon emploi est grand payé **parce que je serai la directrice.** On vais acheté un animal domestique et elle s'appellera Balou! Elle sera un lapin!

AIM

Dans 20 ans je ferai travailler.
Maintenant je ne sais pas quesque je veux faire. Mais je sais que j'aime faire choses ensemble avec autres personnes. Et j'aime aussi les petits **enfants alors je pense que j'aimerai ça aussi dans 20 ans.** Je pense que **je aurai aussi des enfants moi-même. Alors je serai une mère et je travaillerai beaucoup pour ça. J'espère que je trouverai un beau garçon que sera gentil et drôle.** Dans le futur je traverserai le monde et je rencontrerai beaucoup de personnes que je ne connais pas maintenant.

Motivatie

Wie zijn ze?

- › Hoge interesse in vreemde talen (4)
- › Matige interesse in het leren van Frans (3)
 - AIM: toename over tijd
 - GL-Dac: minder geïnteresseerd, beter in jaar 2, afname in jaar 3
- › Ouders hebben een gemiddelde invloed (3)
 - Geen verschil tussen de groepen

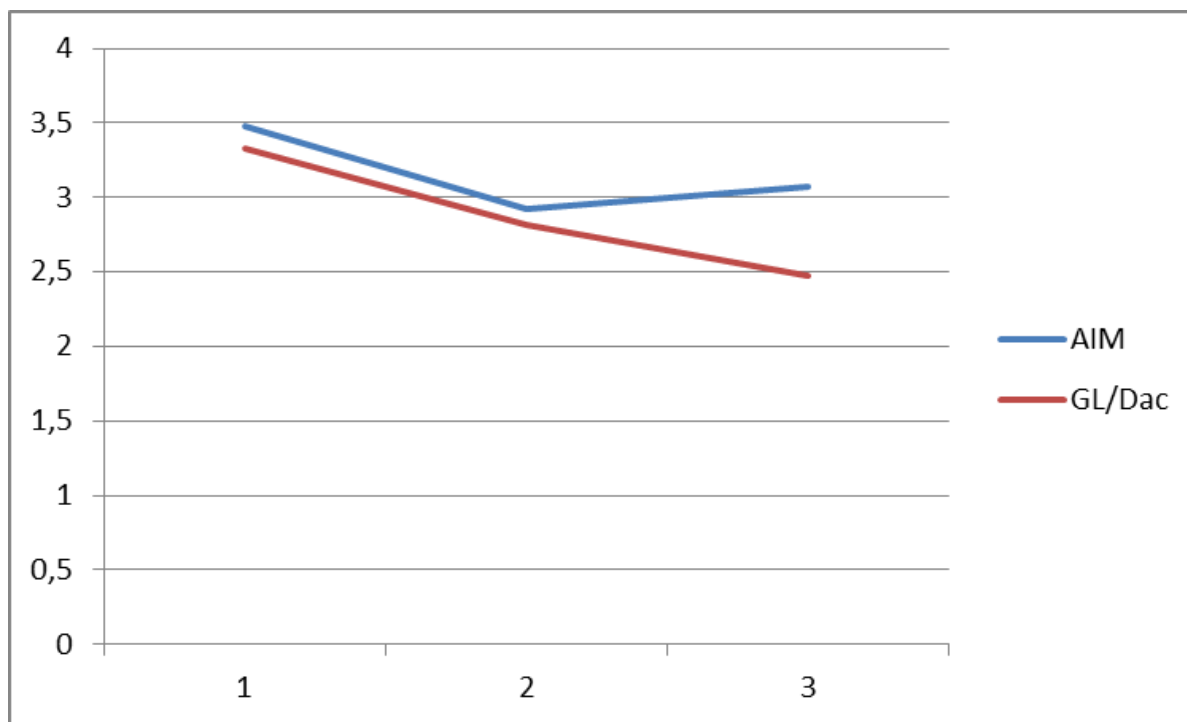
Frans op school

- › Angst om Frans te praten:
 - Beetje angstig (2,5)
 - Geen verschil tussen AIM/GL-Dac Jaar 1, 2
 - GL-Dac heeft meer angst in Jaar 3
- › Relatie tussen hoge motivatie en hoge cijfer

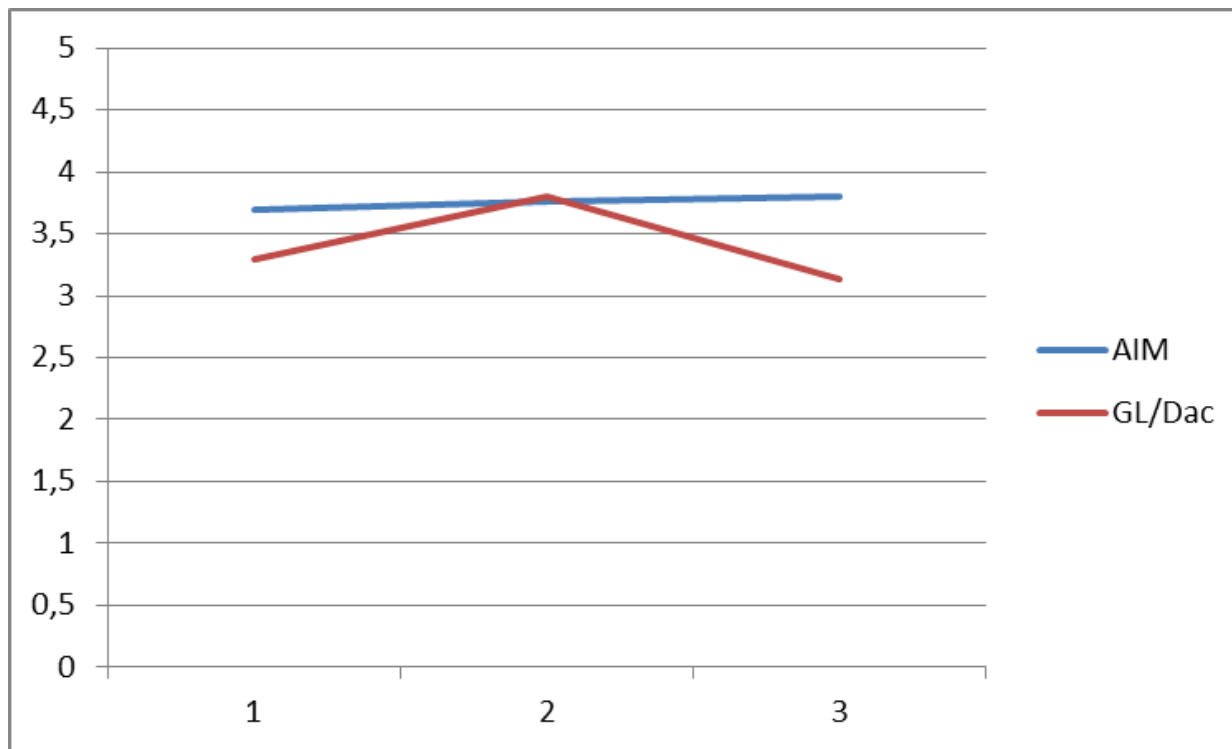

Interesse in de Franse les

Mening over de methode

Keuze voor Frans in jaar 4

- › De methode was een bepalend factor voor het keuze van Frans in jaar 4.
- › Meer leerlingen met AIM hebben Frans in jaar 4 gekozen.
- › Discussie: komt dat door de methode of komt dat door hun hogere niveau in het Frans?

AIM-extended bovenbouw

Veel obstakels voor Frans (en Spaans) leren

En al helemaal als je Frans (en Spaans) wilt leren spreken.

Veel obstakels voor Frans (en Spaans) leren

En al helemaal als je Frans (en Spaans) wilt leren spreken.

Huidige praktijk:

- veel nadruk op schriftelijke vaardigheden (examen)
- veel grammatica (schrijven)

Dit leidt tot cijfers die tevreden stemmen?

In de huidige praktijk worden vooral de schriftelijke vaardigheden onderwezen en wordt van de mondelinge vaardigheden verwacht dat ze zich impliciet ontwikkelen (wat niet gebeurt!)

Centrale vraag in mijn onderzoek:

- › Kun je dit ook omdraaien?
- › Kun je vooral werken aan spreekvaardigheid en verwachten dat de andere vaardigheden zich impliciet ontwikkelen naar tevredenheid?

Kenmerken van AIMe Essentiele kenmerken van AIM

- 1 **Doeltaalgebruik 95%**
Het gebruik van het Nederlands kan functioneel zijn bij grammatica-uitleg en bij lees- en luisterstrategieën. Het aandeel van deze onderdelen in het gehele programma is echter bescheiden.
- 2 **Primaire focus op spreken**
In de les wordt 80% van de tijd besteed aan de ontwikkeling van de spreekvaardigheid. Dit draagt bij aan een actieve woordenschat waardoor de andere vaardigheden zich min of meer vanzelf ontwikkelen.
- 3 **Faalangstreductie bij spreken**
Eén van de zogenaamde “micro-skills” bij spreekvaardigheid is het reduceren van de angst om fouten te maken. Naast het gebruik van actieve werkvormen om dit expliciet aandacht te geven, is het van groot belang dat de docent niet corrigeert tenzij een leerling er om vraagt.
- 4 **Creatief taalgebruik (spreken = improviseren)**
Een tweede “micro-skill” die expliciete aandacht moet krijgen in werkvormen is het improviseren bij spreken: Leerlingen moeten leren creatief om te gaan met de taal die ze “bezitten” i.p.v. taal die ze niet “bezitten”. Dit betekent dat in principe geen woordenboeken gebruikt worden tijdens spreekactiviteiten en dat een eventuele voorbereiding (die vaak leidt tot memoriseren) beperkt blijft.
- 5 **Onderdompeling**
De eerste fundamentele stap in het leerproces is blootstelling aan de taal (exposure). De Franse taal is niet aanwezig buiten de les dus moeten alle mogelijkheden benut worden om leerlingen onder te dompelen in de Franse taal. Doeltaalgebruik tijdens de les is daarom erg belangrijk maar veel exposure tijdens zelfstudie (huiswerk) ook!
- 6 **Automatisering**
Het werken met grammaticale routines moet ervoor zorgen dat bepaalde, vaak voorkomende structuren geautomatiseerd worden. Het beginnen van de les met een routine heeft bovendien als positief effect dat leerlingen elke les starten met iets wat ze kunnen.

Kenmerken van AIMe Essentiele kenmerken van AIM

- 7 **Impliciet en inductief**
Leerlingen worden vooral op impliciete wijze bewust gemaakt van het bestaan van taalregels en lees- en luisterstrategieën. Bepaalde grammaticale structuren zijn echter niet frequent genoeg aanwezig in de input waardoor beperkte expliciete aandacht nodig is, evenals beperkte (expliciete) examentraining.
- 8 **Groepswork**
Het werk in groepen is essentieel omdat daardoor meer leerlingen kunnen spreken/luisteren wat essentieel is bij vaardigheidsontwikkeling (maximaliseren van outputprocessing).
- 9 **Peer-assistance**
Het effect van docenten feedback is beperkt. Leerlingen laten zich beter en effectiever corrigeren door andere leerlingen (actief). Ook kunnen leerlingen zich beter spiegelen aan de output van groepsgenoten (passief). Groepswork moet daarom ook regelmatig gelegenheid bieden voor leerlingen om elkaar te helpen.
- 10 **Belang van de woordenschat**
Een goede woordenschat is essentieel voor alle vaardigheden. Het programma moet er op gericht zijn deze (lange termijn) woordenschat effectief te vergroten. Het regelmatig toetsen van de woordenschat en het mee laten tellen van de cijfers, draagt niet bij aan dit doel.
- 11 **Complete thought expression**
Leerlingen moeten altijd gestimuleerd worden om in hele zinnen praten. Dit is weliswaar niet natuurlijk maar kan een flinke bijdrage leveren aan de hoeveelheid output en de kwaliteit van de output.
- 12 **Toetsen van vaardigheden**
Het belangrijkste doel van de taalles (MVT) is het ontwikkelen van taalvaardigheid. De ontwikkeling van de vier vaardigheden wordt regelmatig getoetst.

Kenmerken van AIMe Niet essentiele kenmerken van AIM

13 **Gebaren**

Gebaren, die in de onderbouw (AIM) vooral gebruikt zijn voor het aanleren van nieuwe woorden, kunnen nog steeds nuttig zijn voor het onderhoud van deze woordenschat. Het regelmatig herhalen van zogenaamde “kinesthetic reviews” is daarom nuttig.

14 **Huiswerk**

Om huiswerkactiviteiten te laten bijdragen aan de noodzakelijke “exposure” is het definiëren van huiswerk als praktische opdrachten waarbij de leerling ook wordt ondergedompeld in de taal, erg belangrijk.

15 **Gamification**

Door de beperkte “exposure” in vergelijking met bijv. Engels, is het noodzakelijk de focus van leerlingen bij de activiteiten te vergroten. Het inzetten van een spel- en/of competitie-element is een goed middel.

16 **Literatuur > CLIL**

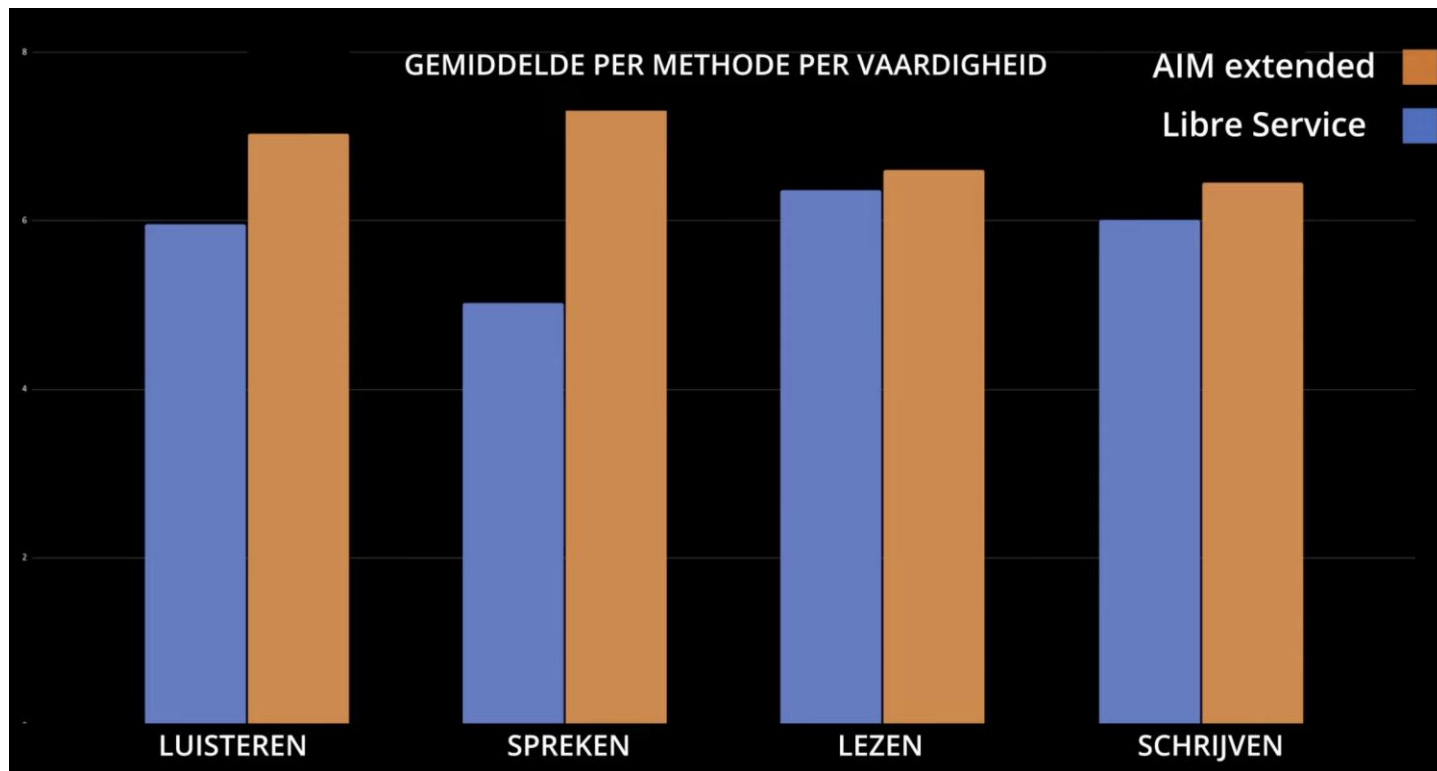
Het benaderen van literatuur als CLIL-activiteit kan helpen om de “exposure” te vergroten (middels audio-, video-, tekstmateriaal) maar ook om leerlingen te taal actief te laten gebruiken.

17 **Schrijftechnologie**

Het aantal technologische hulpmiddelen dat mensen in staat stelt een vreemde taal te begrijpen en te gebruiken wordt steeds groter en beter. Met name de schrijfvaardigheid leent zich goed hiervoor. Niet alleen bij het schrijven (spelling- en grammachecker, Google translate) maar ook bij het beoordelen van de kwaliteit (online corpustools).

EINDCIJFER NA 6 JAAR FRANS

Het antwoord: Ja, maar.....

- › Je moet wel enige concessies doen
 - Schrijven > Met hulpmiddelen
 - Grammatica > Impliciete beheersing
 - Literatuur > In dienst van spreekvaardigheid
- › Je moet de ontwikkeling van de spreekvaardigheid gericht en consistent aanpakken

AIM + AIMe > DUB

- › Maximale exposure
- › Maximaal gebruik van de doeltaal,
- › spreekangstreductie (Fabian en Leo) > Feedback
- › Veel **herhaling**
- › geen boek

Hoe kun je de positieve effecten van herhaling benutten
zonder dat de negatieve effecten van herhaling dat effect verstoren?
Twee werkvormen die je meteen kunt toepassen.

Conclusie

Met AIM

- › Doeltaal meer gesproken (maar doeltaal legt minder van de resultaten uit dan de methode)
- › Scoor je hoger voor spreekvaardigheid en ook schrijfvaardigheid (vooral vloeiendheid en complexiteit)
- › Meer keuze voor Frans in jaar 4